

Hantering av brandfarlig vara i försäljningslokaler

Mängden brandfarliga produkter i mindre plastförpackningar, bland annat i sk PET-flaskor, har kraftigt ökat de senaste åren. Sprängämnesinspektionen (SÄI) gav 1996 ut föreskriften SÄIFS 1996:2 "Hantering av brandfarliga varor på försäljningsställen". Föreskriften säger bl a att "Brandfarlig gas och vätska ska hanteras på sådant sätt att betryggande säkerhet föreligger. Hanteringen får inte försvåra utrymning och räddningsinsatser". I de allmänna råd som följer föreskrifterna anges att avståndet till antändbart material skall vara minst sex meter om mängden brandfarlig vätska överstiger 25 l klass 3-vätska och totalt får det förvaras 100–500 l beroende på förpackning, vätskornas klassificering och lokalens storlek.

Räddningstjänstens tillsyn visar att det endast är i undantagsfall som butikerna lever upp till föreskriftens intentioner. De flesta försäljningslokaler har inte klarat av sex meters avstånd till antändbart material, och många butiker överskrider maxvolymen för fri exponering.

I de allmänna råden ges exempel på åtgärder som kan förbättra säkerheten. Många frågor har funnits både från handeln, tillsynsansvariga på räddningstjänsten och tillverkare för olika förvarings- och skyddsanordningar. Hur ska föreskrifterna tillämpas konkret?

För att försöka göra denna förvaring säkrare startade under 1997 ett samprojekt mellan tillverkare, Brandforsk, Sprängämnesinspektionen, Räddningsverket och Sveriges Provning- och Forskningsinstitut (SP).

SP har genomfört en serie försök med brandfarlig vara. Syftet var att ta fram kunskap och erfarenheter för att kunna utveckla lämpliga skyddssystem. Under dessa tester med bränder i brandfarlig vara i plastförpackningar besannades räddningstjänstens farhågor för snabba brandförlopp. Försöken visade att vid öppen

förvaring sker brandförloppet snabbt, stora mängder rökgaser alstras och man får en mycket snabb brandspridning. Risken för personskador är uppenbar.

Försöken utgjorde också grund för de provningsmetoder och de krav som ska ställas på olika skyddssystem för att uppfylla intentionerna i SÄIFS 1996:2.

Den första metoden för utvärdering av skyddssystem, "Förvaring av brandfarlig vara på försäljningsställen – Brandavskiljande skåp" finns nu framme. Metoden benämns SP-metod 2369. Kraven på skåpen har ställts utifrån två kriterier. En brand som inträffar inuti skåpet får inte sprida sig därifrån och en brand som inträffar utanför skåpet får inte påverka den brandfarliga varan på så sätt att branden förvärras. Skåpen kommer att provas och godkännas för två klasser.

- Klass I- skåp har den högsta skyddsfunktionen och medger lagring av brandfarlig vara både i aerosolburkar och plastflaskor. Detta innebär att temperaturen inne i skåpet inte får överskrida 200°C vid brandproven.
- För Klass II- skåp finns inga temperaturkrav vilket också innebär att de inte får användas för aerosolburkar. Försök har nämligen visat att burkarna exploderar om temperaturen blir för hög, vilket i sin tur kan sätta skåpets funktion helt ur spel.

I och med att det nu finns godkända skåp finns det också möjligheter för räddningstjänsten att ställa krav på en säkrare förvaring av brandfarlig vara i försäljningslokaler. Inom en treårsperiod ska alla försäljningsställen ha ordnat förvaring enligt föreskriftens krav. Objekt med stor mängd brandfarlig vara och samtidigt mycket folk bör prioriteras. Det är också viktigt att påpeka att alla ska behandlas lika så att inte konkurrenssituationen snedvrids.

Exempel på mindre P-märkt skåp, godkänt för upp till 150 liter brandfarlig vara.

Räddningsverket och Sprängämnesinspektionen är positiva till det nya skyddssystemet med brandfarlig vara förvarad i skåp som är certifierade och P-märkta av SP eller godkända av annat certifieringsorgan. Dessa skåp uppfyller väl intentionerna i Sprängämnesinspektionens föreskrift SÄIFS 1996:2 "Hantering av brandfarliga varor på försäljningsställen." De förvaringsmängder som anges i de allmänna råden kan överskridas. Detsamma gäller avståndsreglerna till antändbart material. Båda dessa avsteg gäller enbart om all brandfarlig vätska förvaras i godkända skåp.

Denna information är gemensam för Räddningsverket och Sprängämnesinspektionen.

Räddningsverkets kontaktperson:

Ingvar Hansson, Räddningstjänstavdelningen,
Enheten för brand och räddning, telefon 054-10 42 67,
fax: 054-10 33 44, e-post: ingvar.hansson@kd.srv.se

Exempel på större P-märkt skåp, godkänt för upp till 400 liter brandfarlig vara.

Tidigare nummer av Aktuellt från Räddningsverket under 1998

- Nr 1-98 Hälsokrav vid rök- och kemdykning
- Nr 3-98 Lägesrapport om transport av farligt gods